

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.420/2011/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Jaczkovits Zita ügyvéd ügyintézése mellett a dr. Jaczkovits Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Hadobás Szabolcs (címe) ügyvéd által képviselt alperes neve (címe) alperessel szemben személyhez fűződő jogok megsértése miatt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.P.21.933/2010/16. számú ítélete ellen az alperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét azzal hagyja helyben, hogy egyrészt **x1 napján** volt az az óvodát átadó ünnepség, amelyen az alperes a felperest megütötte, másrészt a **x2 napján** megtartott képviselőtestületi ülésen az alperes a következő magatartásaival sértette meg a felperes emberi méltóságát:

- a felperes személyére tett azzal a kijelentéssel, hogy „egy értelmes levelet nem tud írni, a baj a fejével van”,
- a felperes előterjesztésének szavazásakor őt a hülye jelzővel illette,
- és amikor a felperesnek „a tisztesség megköveteli tőlem, hogy azért elmondjam” mondatára „hát az nagyon messzi van” kijelentéssel reagált.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 9 375 (kilencezer-háromszázhetvenöt) Ft másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 36 000 (harminchatezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2005. év őszén megtartott időközi választáson **Y** község polgármestere lett, őt a 2006. és 2010. években újraválasztották. Az alperes 1994. és 2006. évek között önkormányzati képviselő volt. Az alperest a Városi Bíróság a 8.B.2372/2003. szám alatt folyamatban volt büntetőeljárásban a felperes ellen elkövetett könnyű testi sértés vétsége miatt jogerősen pénzbüntetésre ítélte, valamint a 41.Sz.641/2004/13. szám alatti eljárásban ugyancsak a felperes terhére elkövetett veszélyes fenyegetés szabálysértése miatt pénzbírsággal sújtotta. A büntetőeljárásban megállapított tényállás szerint a 2004. ...-i testületi ülésen olyan hangnem alakult ki, hogy az egymással ellentétben állók indulata miatt több alkalommal hangzottak el nagy nyilvánosság előtt egyes képviselők becsületének, tisztességének csorbítására alkalmas kijelentések, ám ezek nem voltak alkalmasak a becsületsértés vétségének megállapítására. A 2006.-i ülésen a felperes szemüvegességére vonatkozóan elhangzott nyilatkozat alkalmas volt a felperes személyének a megsértésére annak ellenére, hogy maga az alperes is szemüveges. Ezek a kijelentések az amúgy indulatos és lobbanékony felperesnél olyan negatív változásokat eredményeztek, amelyek a mindennapi életvitelét megnehezítették, a munkaképességére is kihatottak, a jelenlegi, konfliktusokkal teli élethelyzethez kevésbé tud alkalmazkodni, őt félelem és erős gátoltság jellemzi.

A felperes kártérítés megfizetése iránt fizetési meghagyás kibocsátását kérte az alperessel szemben, majd ez utóbbi ellentmondása folytán perré alakult eljárásban emellett kérte a jogsértés megállapítását, a jogsértéstől való eltiltást és jóvátételként az alperes elégtétel adására való kötelezését. Utóbb a felperes a keresetét kiterjesztette, és az eredetileg megjelölt jogsértés mellett további két jogsértés miatt is kérte a személyiségi jogsértés objektív és szubjektív szankcióinak alkalmazását.

Az alperes ellenkérelmében a jogsértés elkövetését a büntetőeljárásokban meghozott jogerős határozatokra tekintettel nem vitatta, azonban a kártérítés iránti követelés elutasítását kérte, mivel a felperes közszereplő, aki többet köteles eltérni az esetleges sértegetésekből.

Az elsőfokú bíróság a 16. sorszám alatt meghozott ítéletében megállapította, miszerint az alperes megsértette a felperes emberi méltóságához fűződő jogát azzal, hogy őt

- az **Y**i Önkormányzat Képviselő-testületének **x3** napján tartott ülésén degenerált embernek nevezte és a szemüvegességére utalva azt a kijelentést tette, hogy „nyisd ki azt a négy szemedet, amikor a kezem fel van nyújtva”,
- 2003.-ban egy óvodaátadási ünnepségen megütötte,
- a **x2 napján** tartott testületi ülésen egy előterjesztés vitájában szellemi képességeit ócsárló kijelentést tett,

ezért az alperest a további jogsértéstől eltiltotta és a helyi önkormányzati képviselő-testület legközelebbi ülésén történő bocsánatkérésre, valamint 100 000 Ft nem vagyoni kártérítés és 117 500 Ft perköltség 15 napon belül történő megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest 9 000 Ft, míg az alperest 18 000 Ft le nem rótt kereseti illeték állam javára való megfizetésére.

Határozatának indokolása szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak - Ptk. 75. §-ának (1) bekezdése. A Ptk. 76. §-a értelmében a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

Az alperes a felperesnek az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát sértette meg azzal, hogy egy ünnepségen megütötte, továbbá a testületi ülésen kialakult vita hevében a felperes szellemi képességeit ócsároló, azt kétségbe vonó kijelentést tett, valamint a szemüvegességére hátrányos megkülönböztetésként utalt. A jóhírnévhez, az emberi méltósághoz kapcsolódó jogok az embert születésénél fogva megilletik, és nem köteles eltérni senkitől sem a jóhírnevét, sem az emberi méltóságát sértő kijelentéseket, amelyek megtörténte esetén követelheti a jogsértés megállapítását, a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől és elégtétel adására való kötelezését.

A Pp. 4. §-ának (2) bekezdése alapján nem lehetett megállapítani, hogy az alperes nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, így azt sem, hogy az alperes tevőleges és szóbeli magatartása nem sértette volna a felperes személyhez fűződő jogát, ami a jogsértés objektív szankcióinak alkalmazását eredményezte. Az alperes által a felperes terhére elkövetett jogsértő magatartások még akkor is alapot adnak a nem vagyoni kárpótlás megállapítására, ha a felperes, mint polgármester közszereplőnek minősül, és csak a valóban túlzó, kirívóan sértő magatartások miatt igényelhet jogvédelmet, illetőleg kártérítést. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a kártérítés összezszerűsége tekintetében arra a következtetésre jutott, hogy a felperest ért lelki sérelmek folytán bekövetkezett állapotváltozás csak részben vezethető vissza az alperes hosszabb időszak alatt visszatérően tanúsított magatartására, ezért a követelt 300 000 Ft eltúlzott volt, amivel szemben 100 000 Ft kártérítés alkalmas a felperest ért hátrányok miatti jóvátételre.

Az alperes a jogalap tekintetében teljes egészében, míg az összezszerűség tekintetében részben lett pervesztes, ezért őt az elsőfokú bíróság a felperes által előlegezett szakértői díj kétharmadának megfizetésére kötelezte, s ilyen arányban marasztalta a feleket a le nem rótt kereseti illetékben is. A felperes 80 000 Ft + áfa ügyvédi munkadíj iránti igénye eltúlzott volt, azt pertárgy értékével arányosan bruttó 80 000 Ft-ban határozta meg az elsőfokú bíróság.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének az elutasítását kérte, álláspontja szerint ugyanis a közszereplő felperes az alperesnek a gyerekes és komolytalan kijelentéseit túrni volt köteles.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét a nem vagyoni

kártérítés iránti tökekövetelést részben és kamatkövetelést egészben elutasító rendelkezését. Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az ítélet tábla mindenekelőtt korrigálja és kiegészíti az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal: **x1 napján** az óvoda átadó ünnepségén az alperes az akkor még szintén önkormányzati képviselő felperest szóbeli vitát követően egy alkalommal ököllel a jobboldali halántékán megütötte, emiatt állapította meg a Városi Bíróság az elsőfokú bíróság által is hivatkozott 8.B. 2372/2003/6. szám alatt meghozott ítéletében az alperes büntetőjogi felelősségét a felperes sérelmére elkövetett könnyű testi sértés vétségében. **x2 napján** megtartott képviselőtestületi ülésen az alperes nagy nyilvánosság előtt a felperes vonatkozásában az alábbi kijelentést tette: „egy értelmes levelet nem tud írni, a baj a fejével van”, továbbá a felperes előterjesztésének szavazásakor őt a hülye jelzővel illette és a felperesnek „a tisztesség megköveteli tőlem, hogy azért elmondjam” mondatára „hát az nagyon messzi van” kijelentéssel reagált. Emiatt ugyan a Városi Bíróság a 27.B.448/2005. szám alatt folyamatban volt büntetőeljárásban az 5. sorszám alatt meghozott ítéletében az alperest az ellene emelt vád alól felmentette, ám a Megyei Bíróság a 2006. április hó 27. napján kelt 1.Bf.832/2005/4. számú végzésével az előbbi ítéletet megváltoztatta, és kimondta az alperes bűnösségét becsületsértés vétségében. Szintén a Városi Bíróság a 8.B.2216/2001. szám alatt folyamatban volt büntetőeljárásban meghozott és 2009. június hó 2. napján jogerőre emelkedett ítéletében az alperes bűnösségét egy rendbeli becsületsértés vétségében megállapította, mert az alperes a felperest a **x3 napján** megtartott képviselőtestületi ülésen degenerált embernek nevezte, s a felperes szemüvegességére utalva a következőket mondta: „nyisd ki azt a négy szemedet, amikor a kezem fel van nyújtva”. Az alperes ezen magatartásai azonban csak részben járultak hozzá a felperes lelkiállapotának negatív irányú változásához, annak további oka a felperes személyisége, így az ő érzékeny-sértődékeny beállítottsága, megfelelési vágya és az önmagával szembeni teljesítményigénye.

A tényállás fentiek szerinti kiegészítése, illetőleg pontosítása mellett is megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság helyes jogi következtetésre jutott a felperes keresetének az elbírálása során.

A BH. 2001/367. szám alatt közzétett eseti döntéssel szemléltetett bírói gyakorlat szerint a polgári per bírósága nem utasíthatja el a személyhez fűződő jog megsértése miatt indított keresetet, ha ugyanazon cselekmény miatt a büntetőbíróság az elkövető bűnösségét megállapította. A Pp. 4. §-ának (2) bekezdése szerint, ha a jogerősen elbírált bűncselekmény anyagi jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. A fentebb említett büntetőügyekben született jogerős ítéletek megállapították, hogy kijelentéseivel az alperes nagy nyilvánosság előtt többször elkövette a becsületsértés vétségét. A jogerős büntetőbírósági ítélet és végzés nemcsak azt állapította meg, hogy az alperes milyen kijelentést tett, hanem azt is, hogy ezek a kijelentések a felperes becsületét megsértették. Emiatt a polgári perben ezzel ellentétes döntés meghozatalára sem volt lehetőség, hiszen annak megállapítása, hogy az alperes által tett kijelentések nem sértik a felperesnek a Ptk. 76. §-ában védett személyhez fűződő jogát, ellentétben állna a jogerősen befejezett büntetőügyekben keletkezett

határozatokkal, azaz tartalmilag azt állapítaná meg, hogy az alperes nem követte el a terhére rótt bűncselekményeket. Ebből a szempontból nem volt jelentősége annak, hogy a felperes közszereplő volt-e ezen kijelentések elhangzásakor, mert az ebbéli minősége nem eredményezhette a büntetőeljárásban született jogerős határozatokkal ellentétes végkövetkeztetés levonását. Egy óvoda hivatalos átadó ünnepségén az alperes által a felperes sérelmére nagy nyilvánosság előtt elkövetett könnyű testi sértés kétségbevonhatatlanul sérti az emberi méltóságot, és ebből a szempontból a felperes közszereplői mivolta már csak azért is irreleváns, mert a személye elleni tetteleges támadást senki nem köteles eltérni, s e tekintetben nincs helye semmilyen kivételnek.

Ennek megfelelően a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján a polgári perben eljáró elsőfokú bíróságnak meg kellett állapítania, hogy az alperes a felperes személyhez fűződő jogát megsértette a keresetében megjelölt szóbeli és tetteleges magatartásokkal. A jogsértések ismétlődő jellege miatt a felperes alappal követelte az alperes eltiltását a további jogsértéstől, valamint a jogsértések jellegére - a nagy nyilvánosság előtti elkövetésükre és azok hírének elterjedésére - tekintettel megalapozott volt az elégtételadás iránti kereseti követelése is. A személyhez fűződő jogok megsértése köztudomásúlag immateriális hátrányt okoz az azt elszenvedőnek, amely mellett a felperes többlettényállást is bizonyított. Mindezekre tekintettel nem volt mellőzhető az alperes marasztalása a felperesnek okozott nem vagyoni kár megtérítésében sem, amelynek az elsőfokú bíróság által meghatározott összege minimálisan szükséges az elszenvedett hátrányok kompenzálására.

A leírtakra tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta a rendelkező rész pontatlan megfogalmazása által szükségessé tett korrekciókkal, így a tettelegesség időpontjának helyesbítésével és a **x2 napján** történt személyiségi jogsértést megvalósító magatartás nevesítésével.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében írtakkal összefüggésben megjegyzi még az ítéletábra, hogy az általa letétbe helyezett, de a szakértői bizonyítás során fel nem használt összeg visszautalása iránt az elsőfokú bíróság fog intézkedni.

Az alperes a másodfokú eljárásban pervesztes lett, így a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében köteles a jogi képviselővel eljáró felperes javára perköltséget fizetni, melynek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg, a rendelet 4/A. §-a (1) bekezdésének megfelelően az általános forgalmi adó hozzászámítása mellett; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A per tárgyi illeték-feljegyzési jogos volta (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. §-a (1) bekezdésének f) pontja) miatt le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megtérítésére a pervesztes alperes az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles.

Debrecen, 2011. szeptember hó 16. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő